

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 19 ноември 2019 г.
(OR. en)

14055/1/19
REV 1

COMPET 736
MI 786
IND 289

БЕЛЕЖКА

От:	Председателството
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	14055/19
Относно:	Външно измерение на европейската конкурентоспособност

Приложено се изпраща на делегациите бележка от председателството относно външните измерения на европейската конкурентоспособност с оглед на заседанието на Съвета по конкурентоспособност на 28 ноември 2019 г.

Външно измерение на конкурентоспособността на ЕС

Съвет по конкурентоспособност (Вътрешен пазар и промишленост)

28 ноември 2019 г.

1. ЕС представлява глобално свързана икономика и най-голямата зона за свободна търговия в света, което го поставя пред безпрецедентен набор от нови предизвикателства и водещи тенденции. Те варират от забавянето на световната търговия до цифровата революция и изменението на климата. Освен това актуалните промени в баланса между великите сили усложниха отношенията на ЕС с останалите големи търговски блокове, по-специално Китай и САЩ. Конкретният проблем, с който ЕС трябва да се справи успешно, е липсата на еднакви условия на конкуренция.
2. Капацитетът на европейските индустрии и предприятия да се конкурират успешно на световните пазари и достъпът им до световните вериги за създаване на стойност са основни предпоставки за устойчивото развитие и конкурентоспособността на Европа. Поради това е необходимо да утвърдим водещата роля на Европа в бъдещите технологии, иновациите и устойчивостта, с което в перспектива ще способваме и за стратегическата ѝ автономия. Това означава също така, че индустриите и предприятията трябва да поддържат екологосъобразно и социално отговорно поведение.
3. Външната конкурентоспособност на Европа има два аспекта. Първо, трябва да се погрижим за това да имаме конкурентоспособни вътрешни пазари, капацитет за иновации, достатъчни умения, еднакви условия на конкуренция на европейските пазари и благоприятна бизнес среда, която позволява на дружествата да се развиват и да привличат инвестиции. Тези предпоставки са тясно свързани с европейската политика за растеж и с дългосрочното виждане, изложено в изготвения от финландското председателство документ „*Визия за устойчиво развитие*“. Второ, непременно трябва да успеем да осигурим еднакви условия на конкуренция за европейските индустрии и предприятия в световен мащаб.

4. В настоящия документ се обръща внимание най-вече на втория от тези два аспекта на външната конкурентоспособност на ЕС, а именно осигуряването на еднакви условия на конкуренция в световен мащаб, за да се даде възможност на европейските индустрии и предприятия, включително на малките и средните предприятия, да имат достъп до световните пазари и да увеличават в максимална степен създаваната от тях стойност, както и за да се подпомогне създаването и развитието на вериги на стойността и интегрирането им в световните мрежи за създаване на стойност.
5. Еднаквите условия на конкуренция на световните пазари се влияят сериозно от следните водещи тенденции:
 - изменението на климата и прехода към неутрална по отношение на климата икономика;
 - цифровизацията и новите технологии, както и въздействието им върху еднаквите условия на конкуренция, особено в икономиката на онлайн платформите;
 - нарушаващите пазарните принципи практики на трети страни, които предоставят на собствените си дружества нелоялни предимства, като например държавни помощи и ограничаване на достъпа до пазара на чуждестранни дружества.

Изменението на климата и преходът към неутрална по отношение на климата икономика

6. Изменението на климата има огромно въздействие върху световната икономика. Макар и да представлява предизвикателство, от гледна точка на конкурентоспособността на Европа на световния пазар то би трябвало да се разглежда и като благоприятна възможност. Много често този, който реагира най-бързо, има предимство в предопределянето и завладяването на бързо развиващите се пазари. Поради това ЕС следва да разработи широкообхватен и последователен план как още в началото да заеме водеща роля на пазарите, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика.
7. В близкото бъдеще търсенето на иновативни неутрални по отношение на климата технологии и решения на световните пазари ще стане много интензивно. Европа трябва да бъде на първо място във въвеждането на тези технологии и да положи всички усилия да разработи европейски стандарти, които пазарът да приеме като световни. Тези усилия трябва да бъдат подкрепени от частни и публични инвестиции в иновации и технологии, както и от далновидни законодателни актове и стандарти. Това ще проправи пътя на един социално и икономически устойчив и справедлив преход, който ще донесе конкурентни предимства на европейската чиста индустрия.

Цифровизацията и новите технологии и въздействието им върху еднаквите условия на конкуренция, особено в икономиката на онлайн платформите

8. За да повиши производителността и конкурентоспособността си на световните пазари, ЕС трябва да бъде пионер в развитието на цифровата икономика. Това не е лесно, тъй като в много стопански сфери други големи търговски блокове са по-напред от ЕС в разработването, и по-специално в предлагането на пазара, на някои ключови цифрови технологии и решения.
9. Това важи с особена сила за икономиката на онлайн платформите, тъй като на световните, а и на европейските пазари, доминират едва няколко корпоративни онлайн платформи, които не са от ЕС. Техните извънредно силни позиции на пазара до голяма степен се дължат на способността им да събират, комбинират и управляват огромно количество данни по такъв начин, че да са в състояние да предлагат изцяло нови видове услуги на предприятията и потребителите. Това създава един затворен цикъл, в който тези големи корпоративни онлайн платформи доминират все повече и повече, а достъпът до пазара на конкурентни на тях дружества може да бъде възпрепятстван и дори осуетен, или в който дейностите на други дружества в редица сектори могат да станат силно зависими от поведението на тези големи корпоративни онлайн платформи.
10. В този контекст способността на ЕС да се намесва при зловредно поведение на големите корпоративни онлайн платформи, когато те извършват дейност на европейския пазар, е от първостепенно значение. Трябва да продължим да очертаваме различни политически мерки за справяне с проблема и да изследваме целесъобразността на съществуващите политически инструменти. Правилата за конкуренцията например са доказано ефикасно и мощно средство за проверка на пазарното поведение на доминиращи фирми и за забрана за сливания, нанасящи вреда на конкуренцията на европейския пазар. Необходимо е да се проучи допълнително дали прилагането на правилата на ЕС за конкуренцията само по себе си е достатъчно за справянето с проблемите на икономиката на цифровите платформи. Важно е също така да проучим възможностите или необходимостта от създаване на нови политически инструменти за намеса при зловредно поведение на онлайн платформите, за да осигурим еднакви условия на конкуренция в ЕС.

11. Данните са се превърнали в ценен актив за много дружества и лежат в основата на стопанската им дейност. Освен това, както вече беше отбелязано, завоюването на силни позиции в достъпа до данни и в обработването им се е превърнало в ефикасен инструмент за доминиране на пазара. ЕС трябва да разработи широкомащабна пътна карта за нормативния контекст на данните, както и за справедливото и иновативно използване и повторно използване на данните, за да се постигне максимална полза, например от споделянето на данни, и да се гарантира достъпът на МСП до данни. Тук спада и необходимостта от яснота по отношение на това кой от какви данни се нуждае и с каква благоприятна за конкуренцията цел. Един иновативен последователен подход към политиката за данните би могъл също така да ускори развитието и въвеждането на изкуствения интелект в ЕС.

Нарушаващи пазарните принципи действия на определени трети страни, които предоставят на собствените си дружества нелоялни предимства, като например държавни помощи и ограничаване на достъпа до пазара на чуждестранни дружества

12. Известно е, че определени трети страни, разполагащи с голяма икономическа сила, се намесват активно във функционирането на пазарите, като предоставят на собствените си дружества предимства, нарушаващи конкуренцията и еднаквите условия на конкуренция. Тези действия се изразяват, например, в предоставянето на държавни помощи или ограничаването на достъпа до пазара на чуждестранни дружества.

13. Това поведение създава ситуации, пораждащи необходимостта ЕС да заеме по-категорична позиция и да защити активно интересите на дружествата от ЕС. Откритостта в търговията, основана на конкуренция и силна иновативност, играе ключова роля в подпомагането на икономическия растеж и конкурентоспособността. Откритите пазари неизменно се оказват по-ефективни и устойчиви на кризи от икономиките с високи бариери и ограничения. Поради това ЕС трябва активно да поддържа необходимостта от еднакви условия на конкуренция както на вътрешния си пазар, така и на световния, и да продължи да се застъпва за търговска система, основаваща се на откритост, прозрачност и многостранни правила. Освен това е налице спешна необходимост от общи световни стандарти за експортните кредити. ЕС трябва да продължи да придвижва напред този процес в рамките на Международната работна група по експортните кредити (МРТГ) с цел да се постигне докладване и прозрачност на експортните кредити на ниво индивидуални проекти.

14. Очевидно е, че проблемите, свързани с достъпа до световния пазар, следва да се решават най-вече чрез търговска политика. Ако обаче това се окаже невъзможно поради липса на воля за решаване на проблема от другата страна, трябва да имаме готовност да потърсим други средства за укрепване на еднаквите условия на конкуренция, за да повишим конкурентоспособността на ЕС в полза на европейските индустрии и предприятия. Тези мерки трябва да отговарят на следните изисквания: ЕС може едностранно да решава и на предприема действия, които не оказват неблагоприятен ефект върху откритостта на пазара и функционирането на европейския пазар или европейските индустрии и предприятия. Важно е да се отбележи, че след като тези действия ще бъдат предприемани едностранно от ЕС, те ще обхващат само нелоялни практики, нарушаващи еднаквите условия на конкуренция на европейския пазар.
15. Нелоялното поведение на някои страни и липсата на еднакви условия на конкуренция привлякоха много внимание и се възприемат като една от основните пречки пред конкурентоспособността и растежа на Европа. Редица държави членки вече изразиха загрижеността си във връзка с тази трудна ситуация. Някои държави членки са на мнение, че еднаквите условия на конкуренция на световния пазар могат да бъдат възстановени чрез облекчаване на европейските правила в сферата на конкуренцията. От друга страна, някои държави членки подчертават, че откритите пазари и силната конкуренция на европейските пазари са важни, защото те в крайна сметка носят ползи на европейските дружества и потребители. Според тях дружествата от трети страни са добре дошли на европейските пазари, при условие че към тях се прилагат същите правила, каквито се прилагат към европейските. Мненията и аргументите на тези държави членки са ценни с това, че полагат основите на по-нататъшни дискусии.

16. ЕС има всички шансове да постигне конкурентоспособност на световно ниво и да заеме челна позиция на световния пазар и в защитата на откритата търговия. Длъжни сме обаче да признаем, че някои от геополитическите промени може да са постоянни и ЕС трябва да продължи да действа проактивно и да е в състояние да реагира бързо на актуалните промени и последиците от тях. Това изисква нови умения, както и инвестиции в образование, непрекъснато учене, преквалификация и повишаване на квалификацията. ЕС трябва да остане единен и да действа решително, за да посрещне предизвикателствата и да ги превърне в успех.

Въпрос:

Каква е най-добрата комбинация от политики и мерки в ЕС, чрез която можем да осигурим еднакви условия на конкуренция за европейските дружества?
